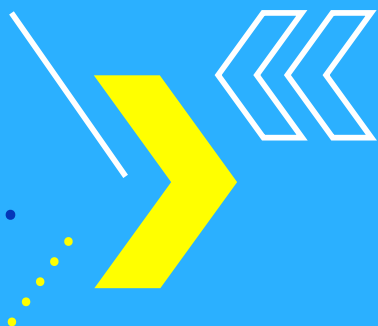

Euroopan
komissio

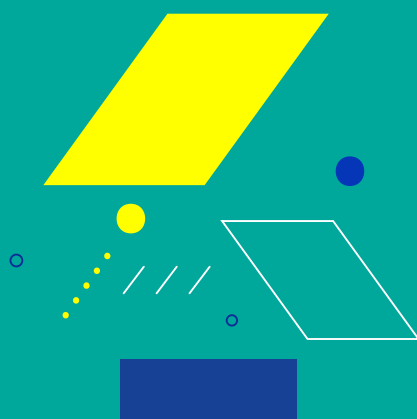

30
V U O T T A

EU:N KANSALAISSUUS

OIKEUDET JA MAHDOLLISUUDET

SISÄLLYSLUETTELO

MIKÄ EU:N KANSALAIUUDESSA ON AINUTLAATUISTA?

EU:n kansalaisena saat lisäoikeuksia EU:n jäsenvaltion kansalaisuudesta saamiesi oikeuksien lisäksi.

03

YHTEISET ARVOT

EU perustuu yhteisiin arvoihin, ja unionin kansalaiset saavat tiettyjä oikeuksia, vapauksia ja suojelua.

04

EU:N KANSALAIUUDESSA: KÄYTÄ OIKEUKSIASI

EU:n kansalaisena sinulla on oikeuksia, joiden ansiosta voit hyödyntää lukuisia mahdollisuuksia.

06

VAIKUTA TULEVAISUUTEESI

EU:n kansalaiset ovat unionin toiminnan keskipiste. Varmista, että äänesi tulee kuulluksi.

14

SUOJAA ARJEN TILANTEISSA

EU:ssa asuessasi saat myös useita elämää helpottavia etuja.

19

MITÄ VOIN TEHDÄ, JOS OIKEUKSIANI EI OLE KUNNIOITETTU?

Jos koet, että oikeuksiasi ei ole kunnioitettu, voit ryhtyä toimenpiteisiin.

21

”EU:n kansalaisuus avaa mahdollisuuksien maailman. Olipa kyseessä sitten vapaa matkustaminen EU:ssa, toisessa jäsenvaltiossa työskentely tai konsulisuojan saaminen ulkomaanmatkan aikana. Viimeisen 30 vuoden aikana miljoonat eurooppalaiset ovat hyötynet Euroopan unionin kansalaisuuden tuomista konkreettisista eduista. He ovat myös saaneet äänensä kuuluviin EU-vaalien ja paikallisvaalien kautta asuessaan toisessa jäsenvaltiossa. Me jatkamme näiden oikeuksien edistämistä ja vahvistamista, sillä näin me vahvistamme unioniamme, arvojamme ja eurooppalaista elämäntapaa.”

MIKÄ EU:N KANSALAIUUDESSA ON AINUTLAATUISTA?

EU:n kansalaisuus on ainutlaatuinen käsite. Jos olet jonkin unionin 27 jäsenvaltion kansalainen, olet automaattisesti myös EU:n kansalainen. Sen ansiosta sinulla on tiettyjä oikeuksia ja etuja EU:n jäsenvaltion kansalaisena saamiesi oikeuksien ja etujen lisäksi. Kaiken lisäksi nämä oikeudet ovat voimassa unionin kaikissa 27 jäsenvaltiossa.

Mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Sen ansiosta voit esimerkiksi asua ja työskennellä toisessa EU:n jäsenvaltiossa tarvitsematta viisumia, työ- tai oleskelulupaa. EU:n kansalaisuuden ansiosta voit myös pyytää apua toisen EU:n jäsenvaltion suurlähetystöstä tai konsulaatista, jos joudut ongelmiin EU:n ulkopuolisessa maassa, jossa kotimaallasi ei ole edustusta.

EU:n kansalaisuuteen sisältyy myös mahdollisuus osallistua aktiivisesti demokraattiseen prosessiin, jossa päätetään koko EU:n alueella noudatettavista säännöistä. Voit äänestää ja asettua ehdolle kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa, vaikka asuisit toisessa EU:n jäsenvaltiossa.

EU:n kansalaisena sinulle voi tarjoutua lukuisia mahdollisuuksia. Tässä esitteessä kerrotaan, mitä sinun pitää tietää oikeuksistasi ja miten voit käyttää niitä EU:n kansalaisena.

Uudet EU:n kansalaiset

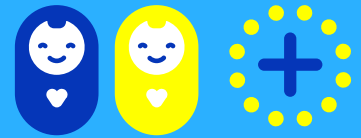

827 300

Vuonna 2021 jonkin EU:n jäsenvaltion kansalaisuus myönnettiin 827 300 henkilölle.

Henkilöistä, jotka saivat jonkin EU:n jäsenvaltion kansalaisuuden, 85 prosentilla oli aiemmin ollut EU:n ulkopuolisen valtion kansalaisuus.

Lähde: Eurostat

4,09 M

Lisäksi EU:n alueella syntyi 4,09 miljoonaa vauvaa vuonna 2021.

Lähde: Eurostat

”EU:n kansalaisuus on Euroopan yhteisyyden ydintä. *Kaikkien* jäsenvaltioiden *kaikille* kansalaisille tarjotaan oikeuksia ja mahdollisuuksia, joiden tarkoituksena on helpottaa elämää ja lujittaa yhteisöjä. Siksi EU:n kansalaisten on tärkeää tuntea oikeutensa ja tietää, miten niitä voi käyttää. Siten voimme tehdä tulevaisuuden Euroopasta entistäkin vahvemman.”

Didier Reynders,
oikeusasioista vastaava komissaari, 2023

Tunnetko olevasi EU:n kansalainen?

Kansalaisista lähes 9/10 (87%) kokee olevansa EU:n kansalainen.

Lähde: Eurobarometri-tutkimus 528, 2023

Kaikkien näiden kehitysvaiheiden tuloksena EU:n kansalaisilla on nykyään monia oikeuksia* niiden oikeuksien lisäksi, joista he nauttivat oman EU-jäsenvaltionsa kansalaisina. Näitä ovat:

- ▶ **Ketään ei saa syrjiä** kansalaisuuden perusteella.
- ▶ **Voit liikkua ja oleilla vapaasti** EU:n alueella.
- ▶ **Voit äänestää ja asettua ehdolle** Euroopan parlamentin vaaleissa ja kunnallisvaaleissa myös silloin, jos muutat toiseen EU:n jäsenvaltioon.
- ▶ **Sinulla on oikeus konsulisuojaan** silloinkin, kun olet jossain EU:n ulkopuolisessa maassa.
- ▶ Jos haluat Euroopan komission ryhtyvän toimiin jossakin tärkeäksi katsomassasi asiassa, voit tehdä eurooppalaisen **kansalaisaloitteen tai tukea** jonkin muun tahon tekemää aloitetta.
- ▶ **Voit esittää vetoituksen** Euroopan parlamentille ja tehdä kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle.
- ▶ **Voit ottaa yhteyttä** mihin tahansa EU:n toimielimeen **ja saada vastauksen** jollakin EU:n virallisista kielistä.

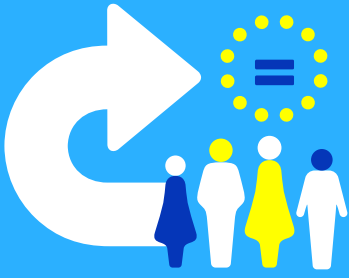
*Nämä oikeudet takaa sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT).

YHTEISET ARVOT

EU:hun kuulumisen ei tarkoita vain jossakin unionin jäsenmaassa asumista. Se tarkoittaa kuulumista samaan yhteisöön, jossa kaikki voivat hyödyntää oikeuksia, suojelua ja mahdollisuuksia ja jossa kaikilla on velvollisuuksia.

Tämä kuuluu olennaisesti eurooppalaiseen elämäntapaan, joka on moninaisuudessaan yhtenäinen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapauden kunnioittamista sekä kaikkien yhdenvertaisen kohtelun takaamista lain edessä.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaisesti kaikilla EU:ssa on oikeus tulla kohdelluiksi tasa-arvoisesti sukupuoleen, rotuun, ihonväriin tai etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen katsomatta. Nämä ovat esimerkkejä tärkeimmistä EU:n kansalaisuutta määrittävistä arvoista.

Kunnioitusta kaikille

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen **2 artiklassa** määritetään EU:n, ja siten myös EU:n kansalaisuuden, perustana olevat arvot:

”Unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo.”

Perusoikeudet

Toinen tärkeä EU:n kansalaisuutta määrittävä teksti on **EU:n perusoikeuskirja**. Siihen on koottu yhteen henkilökohtaiset oikeudet ja vapaudet, jotka kuuluvat kaikille EU:ssa. Näihin oikeuksiin lukeutuvat ihmisarvo, oikeus vapautteen ja turvallisuuteen, yhdenvertaisuus lain edessä, syrjintäkielto sekä yhteisvastuuseen liittyvät oikeudet. Siinä myös määritetään EU:n kansalaisten erityisoikeudet.

Perusoikeuskirjalla varmistetaan, että EU ja EU:n lainsäädäntöä soveltavat jäsenvaltiot suojelevat näitä oikeuksia ja vapauksia. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan lisäksi se toimii kulmakivenä, jonka varaan EU:n kansalaisuus on rakennettu ja jonka tukemana kansalaisuutta voidaan kehittää edelleen.

EU:N PERUSOIKEUSKIRJA

Tärkeät EU:n arvot

Vastikään tehdyssä kyselyssä EU:n kansalaiset saivat kertoa, mitkä arvot he kokevat tärkeimmiksi.

82%

Tuomareiden riippumattomuus

82%

Oikeus puolueettomaan tuomioistuimeen

81%

Ajatuksen vapaus, sananvapaus ja uskonnon vapaus

Tärkeät henkilökohtaiset arvot

78%

Omaa elämäänsä koskevien päätösten tekeminen

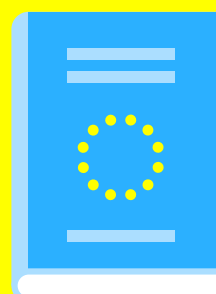
77%

Läheisistä huolehtiminen

Lähde: Eurobarometri-tutkimus 508, 2021

TIESITKÖ?

EU:n kansalaisuus tuo oikeuksia, joilla voit vaikuttaa elämääsi ja hyödyttää yhteisöäsi. Sinulla on esimerkiksi oikeus liikkua ja oleilla vapaasti EU:n alueella niin halutessasi. Sinua ei voida syrjiä kansalaisuutesi perusteella, ja EU:n toimielimillä on velvollisuus vastata, jos sinulla on kysyttävää. Sinulla on oikeus äänestää edustajiasi Euroopan parlamenttiin ja tehdä eurooppalainen kansalaisaloite tärkeäksi katsomastasi aiheesta. Nämä oikeudet ovat kaikkien EU:n kansalaisten käytettävissä.

EU:N KANSALAISSUUS: KÄYTÄ OIKEUKSIASI

”Meidän on aika osoittaa nuorten sukupolvelle, että pystymme rakentamaan maanosan, jossa kuka tahansa voi olla oma itsensä, rakastaa ketä haluaa ja asettaa tavoitteensa niin korkealle kuin tahtoo. Maanosan, joka on sopusoinnussa luonnon kanssa ja näyttää suuntaa uusille teknologioille. Maanosan, jota yhdistää vapaus ja rauha. Euroopan on jälleen vastattava historian kutsuun.”

Ursula von der Leyen,
Euroopan komission puheenjohtaja,
Unionin tila 2023

Kaikkien syrjinnän muotojen torjuminen

Jokaisella on oikeus yhtäläiseen kohteluun, ja EU on ryhtynyt toimiin useiden syrjinnän muotojen torjumiseksi. Unionin oikeus suojelee etenkin sukupuoleen sekä rotuun tai etniseen alkuperään perustuvalta syrjinnältä työelämän, koulutuksen, palvelujen saatavuuden, sosiaalisen suojelun ja sosiaalietuuksien osa-alueilla. Unionin oikeus suojelee myös uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään ja seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvalta syrjinnältä työssä. Lisäksi on laadittu useita strategioita tasa-arvon unionin edistämiseksi.

Lue lisää siitä, miten EU

EDISTÄÄ TASA-ARVON UNIONIA

Suojaa syrjintää vastaan

Adam on suorittanut keskiasteen koulutuksen kotimaassaan Puolassa. Jo lapsesta saakka hän on halunnut eläinlääkäriksi ja opiskella ulkomailla. Adam on valinnut toisessa EU:n jäsenvaltiossa sijaitsevan yliopiston, mutta siellä häneltä vaaditaan tasotestiä pätevyyden todistamiseksi. Tätä testiä ei vaadita kyseisen maan kansalaisilta.

Adamin mielestä tämä on epäoikeutettua, ja hän kokee tulleensa syrjityksi kansalaisuutensa perusteella. Hän vie tapauksen unionin tuomioistuimeen, joka päättää, että tasotesti tosiaan on syrjivä näillä perusteilla. Lopputuloksena sääntöjä muutetaan. Adam pystyy opiskelemaan ulkomailla valitsemassaan yliopistossa samoin ehdoin kuin kyseisen maan kansalaiset.

Tärkeä EU:n kansalaisuuteen sisältyvä oikeus on suoja kansalaisuuteen perustuvalta syrjinnältä unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa. Se on määritetty Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa sekä perusoikeuskirjan 21 artiklassa. Syrjintäkiellon periaate varmistaa yhdenvertaisen kohtelun ja yhtäläiset mahdollisuudet kaikille EU:n kansalaisille siitä riippumatta, missä EU:n jäsenvaltiossa he ovat.

Oikeus liikkua ja asua ulkomailla

José on espanjalainen ohjelmistokehittäjä, joka saa unelmiensa työtarjouksen Saksasta. Hän pystyy muuttamaan Hampuriin tarvitsematta viisumia, työ- tai oleskelulupaa. Hänen pitää vain löytää asunto, ja hän voi aloittaa työt saman tien. Kaiken lisäksi José ja hänen perheensä pystyvät käyttämään paikallisia terveydenhoitopalveluja, ja perheen lapset voivat käydä saksalaista koulua. Perhe saa samat sosiaali-edut kuin Saksan kansalaiset, eikä heidän tarvitse luopua Espanjan kansalaisuudestaan.

Ajatuksia vapaasta liikkuvuudesta

90%

Noin 90 prosenttia kansalaisista on sitä mieltä, että tästä oikeudesta on heille hyötyä henkilökohtaisesti.

80%

Yli 80 prosenttia kansalaisista on sitä mieltä, että liikkumisvapaudesta on hyötyä taloudelle.

Lähde: Eurobarometri-tutkimus 528, 2023

EU:n kansalaisena sinulla on oikeus asua, työskennellä, opiskella ja matkustaa vapaasti EU:n jäsenvaltioissa. Et siis tarvitse viisumia, työ- tai oleskelulupaa. Perheenjäsenilläsi on oikeus saapua mukana tai tulla perässä myöhemmin kansalaisuudesta riippumatta. Perheenjäseniltä voidaan tosin vaatia tiettyjä edellytyksiä tai muodollisuuksia.

Jos EU:n työntekijät tai itsensä työllistävät EU-kansalaiset haluavat oleskella toisessa EU:n jäsenvaltiossa yli kolme kuukautta, se on mahdollista ilman mitään lisäehtoja. Muiden EU:n kansalaisten (esimerkiksi opiskelijoiden tai työelämän ulkopuolella olevien kansalaisten) on täytettävä tietyt ehdot (heillä on esimerkiksi oltava sairausvakuutus). Kansalaisilta voidaan vaatia joitakin hallinnollisia muodollisuuksia. Heidän saattaa esimerkiksi täytyä ilmoittautua viranomaisille. Lisätietoa näistä ehdoista löytyy tästä **oppaasta** sekä **täältä**.

LIKKUMISVAPAAUS

OLESKELUOIKEUS

Apua ulkomailla

Antonia, kuvajournalisti Maltalta, on matkalla syrjäisellä alueella EU:n ulkopuolisessa maassa, jossa Maltalla ei ole suurlähetystä tai konsulaattia. Hän on kadottanut passinsa ja tarvitsee nyt kipeästi korvaavan asiakirjan päästäkseen kotiin.

EU:n takaaman konsulisuojelun ansiosta Antonia pystyy kääntymään Espanjan konsulaatin puoleen ja saa sieltä tilapäisen matkustusasiakirjan – saman avun kuin Espanjan kansalainen olisi saanut. Tilapäisen matkustusasiakirjan avulla hän pystyy palaamaan kotiinsa.

EU:n kansalaisten auttaminen ulkomailla

93%

kansalaisista on sitä mieltä, että EU:n jäsenvaltioiden tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä ja auttaa EU:n ulkopuolella konsulisuojelua tarvitsevia EU:n kansalaisia.

Lähde: Eurobarometri-tutkimus 528, 2023

EU:n kansalaisena voit pyytää apua minkä tahansa EU:n jäsenvaltion suurlähetystöstä tai konsulaatista, jos olet EU:n ulkopuolisessa maassa, jossa omalla kotimaallasi ei ole konsulaattia tai suurlähetystä tai jos ne eivät pysty auttamaan. Tämä EU-oikeus on osoitus EU:n yhteisvastuusta, joka takaa, että EU:n jäsenvaltiot auttavat toistensa kansalaisia hädässä.

EU:n konsulisuojelusta voi olla hyötyä monessa tilanteessa: jos sinut pidätetään tai vangitaan, joudut rikoksen uhriksi tai onnettomuuteen, sairastut vakavasti, menetät passisi tai se varastetaan tai tarvitset apua kotiinpääsystä hätätilanteessa.

**KONSULISUOJELU EU:N
ULKOPUOLELLA**

**EU:N TILAPÄINEN
MATKUSTUSASIAKIRJA**

Eurooppalainen kansalaisaloite

Peter on itävaltalainen EU:n kansalainen, jolla on perhettä Belgiassa, Espanjassa ja Italiassa. Hän ei erityisen mielellään aja autolla pitkiä matkoja, ja hän yrittää välttää lentämistä parhaansa mukaan. Siksi Peter haluaisikin Euroopan kehittävän enemmän nopeita, rajat ylittäviä junayhteyksiä Euroopan kaupunkien välille.

Peter uskoo, että tavoitteen toteutumiseen vaaditaan EU-tason toimintaa. Kuultuaan eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta Peter päätti koota seitsemän EU:n kansalaisen ryhmän seitsemästä EU:n jäsenvaltiosta. Yhdessä he tekevät oman kansalaisaloitteen, jossa pyydetään komissiota ehdottamaan rajat ylittävää junaliikennettä edistävää lainsäädäntöä.

Komissio arvioi aloitteen huolellisesti ja rekisteröi sen todettuaan, että vaatimukset täyttyivät. Kun aloite oli rekisteröity, Peter saattoi aloittaa allekirjoitusten keruun saadakseen tukea ajatukselleen.

Eurooppalaisen kansalaisaloitteen avulla voit vaikuttaa EU:n politiikkaan. Sinäkin voit tehdä aloitteen, jos koet jonkin asian itsellesi tärkeäksi ja kyse on EU:n toimivaltaan sisältyvästä asiasta.

Se onnistuu noudattamalla vaiheittaista opasta ja varmistamalla, että aloite täyttää tietyt ehdot. Seuraavissa linkeissä kerrotaan kaikki tarvittava. Kun aloite on rekisteröity, sen on kerättävä 12 kuukauden sisällä vähintään miljoona hyväksyttävää allekirjoitusta (verkossa tai paperilla) vähintään seitsemästä EU-jäsenvaltiosta. Jos aloite onnistuu, pääset keskustelemaan tavoitteistasi komission kanssa ja voit esittää aloitteesi julkisessa kuulemisessa Euroopan parlamentissa. Komissiolla on velvollisuus vastata aloitteeseesi ja kertoa, mihin toimiin se ryhtyy.

Voit myös tukea toisten EU-kansalaisten käynnistämiä aloitteita.

64%

EU:n kansalaisista tietää oikeudestaan osallistua eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen.

Määrä vaihteli hieman yli 80 prosentista Suomessa ja Itävallassa vajaaseen 50 prosenttiin Romaniassa (49%), Kroatiassa (48%), Liettuassa (46%) ja Ruotsissa (39%).

Lähde: Eurobarometri-tutkimus 528, 2023

- » Tutustu [julkaistujen kansalaisaloitteiden tietokantaan](#) ja tue aloitteita, joiden haluaisit onnistuvan.
- » Lue [vaiheittaisesta oppaasta](#), miten eurooppalainen kansalaisaloite toimii.
- » Käytännön tietoa ja vinkkejä aloitteen käynnistämisestä ja hallinnoimisesta on [EU:n kansalaisaloitefoorumin verkkosivustolla](#).
- » Osallistu [järjestäjille tarjottavalle verkkokurssille](#).

Oikeus esittää vetoamus Euroopan parlamentille

Ana on teollisuuskaupungissa asuva EU:n kansalainen. Hänen asuinalueensa läpi virtaava joki on saastunut läheisen tehtaan myrkyllisten jätteiden vuoksi. Tutkittuaan asiaa Asa toteaa, että tehdas ei noudata Euroopan ympäristösäädöksiä.

Ana huolestuu tilanteesta ja päättää kertoa ongelmasta Euroopan parlamentille käyttämällä oikeuttaan esittää vetoamus. Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta vastaanottaa Anan vetoamuksen, tutkii asiaa itse ja voi päättää ryhtyä jatkotoimiin.

EU:n kansalaisena tai asukkaana sinulla on oikeus esittää Euroopan parlamentille vetoamus, joka voi olla joko valitus tai pyyntö. Parlamentin vetoamusvaliokunta käsittelee vetoamuksesi, vastaa ja tiedottaa lopputuloksesta.

Tämän oikeuden avulla voit lähestyä Euroopan parlamenttia suoraan, kun haluat ilmaista huolesi tai pyytää sitä ryhtymään toimiin. Vetoamuksen tulisi käsitellä aihetta, joka liittyy EU:n toimintaan ja vaikuttaa suoraan sinuun itseesi.

Lisätietoja on täällä:

VETOOMUSOIKEUS

VETOOMUSPORTAALI

Kuka voi esittää vetoamuksen?

- ▶▶ kuka tahansa EU:n kansalainen
- ▶▶ kuka tahansa, joka oleskelee laillisesti EU:n jäsenvaltiossa
- ▶▶ mikä tahansa yritys, organisaatio tai järjestö, jonka toimipaikka on EU:n jäsenvaltiossa

Miten se toimii?

- ▶▶ Ongelman pitää kuulua EU:n toimivallan piiriin.
- ▶▶ Ongelman pitää vaikuttaa suoraan sinuun itseesi.
- ▶▶ Voit esittää vetoamuksen yksin tai ryhmässä – mitään tiettyä määrää allekirjoituksia ei vaadita.
- ▶▶ Voit tehdä sen verkossa tai postitse.

Lähde: **Vetoamukset**

Oikeus kääntyä oikeusasiamiehen puoleen

Sara on pyytänyt asiakirjoja EU:n toimielimen ja maatalousjärjestön välisestä tapaamisesta. Saran mielestä EU:n toimielimet ovat käsitelleet väärin hänen pyyntönsä, koska hän ei ole saanut nähtäväkseen kaikkia pyytämiään asiakirjoja. Tässä tilanteessa Saralla on myös oikeus tehdä kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle. Oikeusasiamiehen tehtävä on tutkia EU:n toimielinten hallinnollisista epäkohdista tehtyjä kanteluja.

Euroopan oikeusasiamies on riippumaton ja puolueeton elin, joka pyytää selvitystä kanteluihin EU:n toimielimiltä ja virastoilta ja edistää hyvää hallintoa. Sen tehtävä on auttaa kansalaisia, yrityksiä ja organisaatioita, jotka ovat havainneet väärinkäytöksiä EU:n tasolla.

Kansalaisena sinulla on oikeus tehdä kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle, jos uskot, että jonkin EU:n toimielimen toiminnassa on epäkohtia. Tähän sisältyvät esimerkiksi pääsyn rajoittaminen EU:n toimielinten hallussa oleviin asiakirjoihin, eettiset seikat tai EU:n varojen hallinta. Kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivämäärästä, jolloin havaitsit ongelman.

Kuka voi pyytää apua Euroopan oikeusasiamieheltä?

EU:n kansalaiset tai kansalaisjärjestöt, yritykset, yliopistot tai toimittajat, joiden toimipaikka on EU:n jäsenvaltiossa, voivat kääntyä Euroopan oikeusasiamiehen puoleen:

- ▶ Tehdäkseen kantelun EU:n toimielimestä, toimistosta tai virastosta
- ▶ EU:n toimielimen, toimiston tai viraston hallinnollisista epäkohdista
- ▶ Jos ongelmaa on jo yritetty ratkaista kyseisen EU:n toimielimen kanssa
- ▶ Kun ongelma on enintään kaksi vuotta vanha
- ▶ Kun oikeusprosessia ei ole käynnistetty

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

TEE KANTELU

Dana on EU:n kansalainen ja suuri luonnonystävä, joka harrastaa mehiläisten hoitoa. Hän ottaa yhteyttä komissioon kertoakseen näkemyksistään ja kysyäksään, mitä EU tekee mehiläisten hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Dana saa vastauksen omalla kielellään, sillä se on hänen oikeutensa EU:n kansalaisena.

Oikeus saada vastaus

EU:n kansalaisena sinulla on oikeus kirjoittaa EU:n toimielimille millä tahansa EU:n 24 virallisella kielellä ja saada vastaus samalla kielellä. Kaikki toimielimet ylläpitävät verkkorekisterejä, joista saat yhteystiedot ja voit tarkastella asiakirjoja ja tietoja. Näin pysyt ajan tasalla siitä, mitä EU:ssa tapahtuu.

Komissio myös selvittää säännöllisesti kansalaisten näkemyksiä kehittäessään politiikkaa ja lainsäädäntöä. Palaute otetaan huomioon ennen ehdotusten viimeistelyä, ja se julkaistaan verkossa.

Lisätietoja on täällä:

**YHTEYDENOTOT
EUROOPAN UNIONIIN**

JULKISET KUULEMISET

EU:N KIELET

Pääsy tietoihin

Yleiskatsaus EU:n toimielinten rekistereistä

Täällä ovat kaikki EU:n toimielinten rekisterit, joihin voit vapaasti tutustua:

- ▶▶ Neuvoston julkinen asiakirjarekisteri
- ▶▶ Euroopan parlamentin asiakirjarekisteri
- ▶▶ Euroopan keskuspankin julkinen asiakirjarekisteri
- ▶▶ Komission asiakirjarekisteri
- ▶▶ Euroopan unionin tuomioistuin – Tutustuminen hallinnollisiin asiakirjoihin
- ▶▶ Euroopan ulkosuhdehallinnon julkinen rekisteri
- ▶▶ Euroopan tilintarkastustuomioistuin – Asiakirjoihin tutustuminen

Demokraattiset oikeudet ovat EU:n kansalaisuuden ytimessä. Äänestämällä europarlamenttivaaleissa saat äänesi kuuluville, kun laeista keskustellaan ja niitä hyväksytään. Vaikka muuttaisit toiseen EU-jäsenvaltioon, voit silti äänestää kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa ja jopa asettua ehdolle.

Kansalaiset ovat olennainen osa demokraattista prosessia myös vaalien välisinä aikoina. He voivat esimerkiksi kertoa näkemyksensä ehdotetusta laista tai osallistua eurooppalaisiin kansalaisaloitteisiin. Sinut voidaan valita osallistumaan kansalaispaneeliin. Voit ottaa yhteyttä EU:n toimielimiin, jos haluat saada tietoa tai kertoa näkemyksistäsi.

**VAIKUTA
TULEVAISUUTEESI**

Demokraattiset oikeutesi

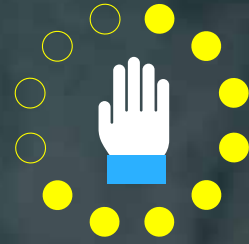
Maria on Portugalin kansalainen, joka on asunut Belgiassa yli kymmenen vuotta. Hän on puolueen jäsen ja liikenneturvallisuuden innokas puolestapuhuja. Maria toivoo, että hänen kotikaupunkinsa keskustasta voitaisiin tehdä turvallisempi jalankulkijoille. Kuntavaalit ovat tulossa, ja Maria päättää haluavansa tehdä muutakin kuin vain äänestää – hän haluaa asettua ehdolle. Puolue valitsee hänet ehdokkaaksi, Maria saa puolelleen monia äänestäjiä ja onnistuukin pääsemään kaupunginvaltuustonsa jäseneksi.

Kaikilla EU:n kansalaisilla on oikeus äänestää ja asettua ehdolle Euroopan parlamentin vaaleissa omassa kotimaassaan. Jos EU:n kansalainen asuu toisessa EU:n jäsenvaltiossa, hän voi lisäksi halutessaan äänestää ja asettua ehdolle europarlamenttivaaleissa asuinmaassaan samoilla ehdoilla kuin kyseisen maan kansalaiset. Toisessa EU:n jäsenvaltiossa asuvat EU:n kansalaiset voivat lisäksi äänestää ja asettua ehdolle kyseisen maan kunnallisvaaleissa, jälleen samoilla ehdoilla kuin maan kansalaiset.

Äänioikeus

66%

Noin 66 prosenttia kansalaisista tietää, että heidän maassaan asuvilla EU:n kansalaisilla on oikeus äänestää ja asettua ehdolle Euroopan parlamentin vaaleissa.

55%

Noin yli puolet tietää, että tällaisilla kansalaisilla on oikeus äänestää ja asettua ehdolle Euroopan parlamentin vaaleissa.

Lähde: Eurobarometri-tutkimus 528, 2023

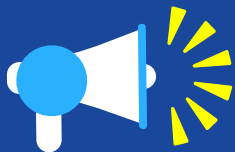

LISÄTIETOA OSALLISTUMISESTA
JA ÄÄNESTÄMISESTÄ EU:SSA

Kerro mielipiteesi

Demokratiaan osallistuminen on muutakin kuin vain äänestämistä ja vaaleja. EU:n kansalaisena sinulla on monia mahdollisuuksia osallistua demokratiaan, ottaa kantaa ja olla mukana muokkaamassa Euroopan tulevaisuutta.

Ensinnäkin voit **kertoa mielipiteesi** komission aloitteista ja osallistua päätöksentekoprosessiin. Komissio on sitoutunut kuulemaan kansalaisten ja sidosryhmien näkemyksiä EU:n laeista ja politiikoista sekä niiden valmistelun että täytäntöönpanon yhteydessä.

Eurooppalainen kansalaisaloite on myös väline, jolla kansalaiset voivat osallistua politiikan tekemiseen. Jos haluat EU:n ryhtyvän toimiin tietyssä asiassa, voit koota seitsemän EU:n kansalaisen ryhmän ja sitten pyytää Euroopan komissiota ehdottamaan asiasta uutta EU-lainsäädäntöä. Lisätietoja saat tämän esitteen eurooppalaista kansalaisaloitetta käsittelevästä osiosta.

Kansalaisten osallistumisen mahdollistavalla interaktiivisella foorumilla voit keskustella muiden eurooppalaisten kanssa ideoistasi ja ratkaisulistasi tulevaisuuden poliittisiin kysymyksiin.

Lisäksi **eurooppalaiset kansalaispaneelit** kokoavat satunnaisesti valittuja kansalaisia EU:n kaikista 27 jäsenvaltiosta keskustelemaan tärkeistä ehdotuksista ja esittämään omia suosituksiaan. Paneeleissa on tähän mennessä käsitelty virtuaalimaailmoja, elintarvikejätettä ja oppimiseen liittyvää liikkuvuutta. Ideoiden ja ajatusten keräämisen jälkeen suositukset esitetään Euroopan komissiolle, joka voi ottaa ne huomioon valmistellessaan poliittisia aloitteita.

Kerro mielipiteesi -sivusto on keskitetty verkkoportaali, jossa kansalaiset pääsevät kertomaan mielipiteensä. Se yhdistää julkisten kuulemisten sivuston, eurooppalaisen kansalaisaloitteen verkkosivun sekä kansalaisten osallistumisen mahdollistavan interaktiivisen foorumin. Osallistuminen edellyttää rekisteröitymistä, mutta prosessi on hyvin yksinkertainen.

Myös kansallisella ja paikallisella tasolla on paljon mahdollisuuksia osallistua – voit vaikkapa asettaa ehdolle kuntavaaleissa.

TIESITKÖ?

Eurooppalaisista kansalaispaneeleista on tulossa pysyvä osa EU:n demokratiaprosessia. Paneeleja on järjestetty jo useita, ja niissä kansalaiset ovat päässeet esittämään suosituksiaan useista aiheista suoraan päättäjille.

Miten elintarvikejätettä voidaan vähentää?

Yhdessä kansalaispaneelissa keskityttiin ratkomaan elintarvikejäteongelmaa ja annettiin 23 toimenpidesuositusta. Toimenpiteisiin lukeutuivat syötäväksi kelpaavan ylijäämäruoan hävittämisen kieltäminen, oikeudellisesti sitovien tavoitteiden asettaminen EU:n jäsenvaltioille sekä tiedotuksen parantaminen.

Sittemmin suositukset on jaettu ja niistä on keskusteltu **EU:n ruokahävikkiä ja elintarvikejätettä käsittelevän foorumin** kanssa. Niitä voidaan jatkossa käyttää EU-politiikkojen pohjana.

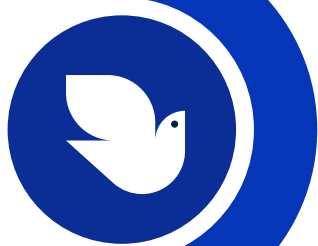

EU:N KANSALAISSUUS: KEHITTYVÄ PROSESSI

Ajatus EU:n kansalaisuudesta juontaa juurensa maailmansotien jälkeiseen aikaan, jolloin taistelujen tuhasta nousi uusi visio yhtenäisestä Euroopasta. Euroopan yhdentymisen alusta asti kansalaisten oikeudet ja mahdollisuudet ovat olleet etusijalla. Nykyään EU:n kansalaisuutta pidetään EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuisena asemana, ja jokaisella kansalaisella on oikeus osallistua EU:n demokratiaan.

1945

Rauha julistetaan Eurooppaan.

1957

Rooman sopimus allekirjoitetaan. Kuusi perustajajäsentä myöntävät vapaan liikkuvuuden kaikille työntekijöille ja itsensä työllistävälle kansalaisille sekä näiden perheille. Vuosien varrella **Euroopan talousalue** laajenee, ja mukaan tulee uusia maita.

2009

EU:n perusoikeuskirja tulee voimaan ja vahvistaa EU:n kansalaisoikeuksia entisestään.

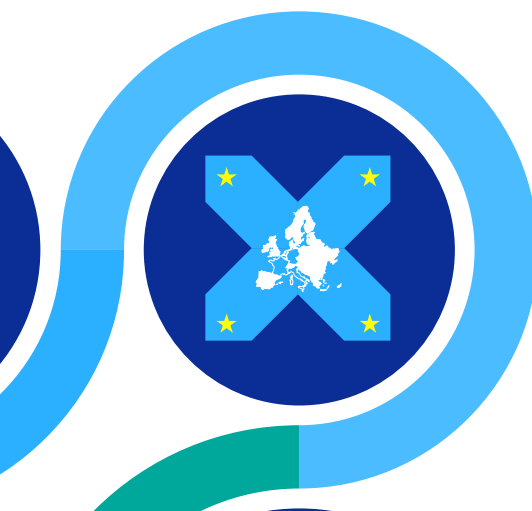

1951

Ensimmäinen virstanpylväs: Hiili- ja terästyöläisten vapaa liikkuvuus otetaan käyttöön kuudessa Euroopan maassa: Alankomaissa, Belgiassa, Italiassa, Luxemburgissa, Ranskassa ja Saksassa. **Euroopan hiili- ja teräsyhteisö** syntyy.

1979

Euroopan kansalaiset valitsevat ensi kertaa Euroopan parlamentin jäsenet suorilla vaaleilla.

1993

EU:n kansalaisuus määritetään **Maastrichtin sopimuksessa**. Alkuperäisen, taloudellisen toiminnan harjoittamisen mahdollistavan vapaan liikkuvuuden lisäksi EU:n kansalaisuus tuo nyt kansalaisille tietyt EU:n kansalaisoikeudet.

2020

Euroopan tulevaisuuskonferenssi, EU:n historian suurin kansalaisia osallistava hanke, jossa kansalaiset ilmaisevat haluavansa muun muassa lisätietoa EU:n kansalaisuudesta.

2012

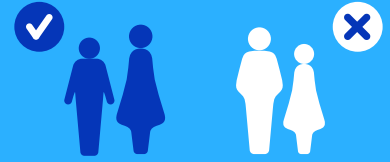
Uusi kansalaisoikeus lisätään. EU:n kansalaiset saavat äänensä paremmin kuuluviin päätöksenteossa, kun **eurooppalainen kansalaisaloite** perustetaan.

2023

EU:n kansalaisuus täyttää 30 vuotta.

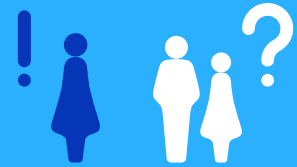

Tunnetko oikeutesi?

50%

EU:n kansalaisista ei koe saaneensa tarpeeksi tietoa oikeuksistaan EU:n kansalaisena.

64%

EU:n kansalaisista ei koe tietävänsä kovin hyvin, mitä tehdä, jos hänen oikeuksiaan rikotaan.

Lähde: Eurobarometri-tutkimus 528, 2023

Lue lisää EU:n kansalaisuuden historiasta **täältä.**

SUOJAA ARJEN TILANTEISSA

EU:ssa asumisesta saa monia etuja, joista voivat nauttia kunkin maan kansalaisten lisäksi myös muut maan asukkaat. Nämä edut on taattu EU:n lainsäädännön nojalla, ja yksi niistä on esimerkiksi työntekijöiden oikeus terveydenhuoltoon toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Suojelun ja politiikkojen tarkoituksena on varmistaa, että kansalaiset ja asukkaat pystyvät nauttimaan hyvästä elintasosta, saavat tarvitsemansa palvelut sekä arvokkaan ja kunnioittavan kohtelun.

Työntekijänä EU:ssa sinua suojellaan syrjinnältä työssäsi ja sinulla on oikeus turvalliseen työpaikkaan, kohtuullisiin työtunteihin ja taukoihin.

Jos matkustat toiseen EU:n jäsenvaltioon, sinun ei tarvitse maksaa mitään lisäkustannuksia oman matkapuhelimesi käytöstä. Puheluista, tekstiviesteistä ja datankäytöstä veloitetaan kotimaasi hintojen mukaan eli maksat puheluista, tekstiviesteistä ja datasta saman hinnan kuin kotimaassasi. Jos lentosi on myöhässä tai perutaan, EU on tehnyt korvauksen pyytämisestä helppoa ja suoraviivaista.

Tässä on osa EU:n lainsäädännön kansalaisilleen takaamista oikeuksista ja eduista – mutta ne ovat vasta alkua.

EU myös asettaa kansalaisensa etusijalle ja keskipisteeseen politiikoissaan. Tulevaisuudessa tärkeimpiin painopisteisiin kuuluu muun muassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, joka pyrkii tekemään Euroopasta ensimmäisen ilmastoneutraalin maanosan. EU on myös ryhtynyt kansalaisten ja teollisuuden energiakustannusten taakkaa keventäviin toimenpiteisiin.

Tässä esitteessä tutustumme esimerkinomaisesti tarkemmin kahteen erityiseen etuun: kuluttajana saat suojaa sopimattomalta markkinoinnilta ja vaarallisilta tuotteilta. Verkossa sinulla on oikeus hallita henkilötietojasi.

Lue lisää oikeuksistasi ja eduistasi

NÄIN EU TOIMII HYVÄKSENI

MITEN EU NÄKY Y ARKIELÄMÄSSÄSI?

Oikeutesi kuluttajana

Daniel osti tehosekoittimen verkosta. Hän kuitenkin pettyi havaitessaan, että laitteessa ei ollut niin paljon toimintoja eikä se ollut niin tehokas kuin mainoksessa väitettiin. Verkkokaupan vastustuksesta huolimatta Daniel käytti oikeuksiaan eurooppalaisena kuluttajana ja sai lopulta valita korvaukseksi täyden hyvityksen tai uuden tuotteen.

Eurooppalaisena kuluttajana sinulla on oikeuksia, jotka suojelevat sinua tehdessäsi ostoksia siitä riippumatta, oliko myyjä EU:ssa vai ei. Sinulla on oikeus saada selkeitä tietoja tuotteista ja palveluista, ja sinulla on oikeus perua ja palauttaa useimmat verkko-ostokset 14 päivän kuluessa. Jos ostamasi tuote ei vastaa kuvausta tai ei täytä laatustandardeja, sinulla on oikeus saada korjaus, korvaava tuote tai hyvitys. EU:n lainsäädäntö suojaa sinua vain, jos ostat kauppiaalta. Muiden verkon kauppapaikkojen on siksi varoitettava asiasta, jos päätät ostaa yksityishenkilöltä.

LUE LISÄÄ OIKEUKSIESI KÄYTTÄMISESTÄ KULUTTAJANA

Voit myös ottaa yhteyttä **ECC-verkoston**, jos haluat apua oikeuksiesi käyttämiseen kuluttajana.

Oikeutesi tietosuojaan

Jana oli huolissaan siitä, kuinka paljon henkilötietoja hänen käyttämänsä sosiaalisen median palvelu tallentaa. Hän päätti käyttää oikeuksiaan ja pyysi ensin pääsyn kaikkiin henkilötietoihinsa. Käydessään läpi tietoja hän huomasi useita vanhentuneita ja virheellisiä tietoja itsestään. Jana pyysi yritystä korjaamaan virheelliset tiedot ja poistamaan pysyvästi useita vanhoja julkaisuja.

EU:ssa sinulla on oikeus omiin henkilötietoihisi. Sinulla on oikeus saada pääsy tietoihisi, pyytää tietojen oikaisemista tai poistoa, rajoittaa tietojen käyttöä, siirtää ne toiseen palveluun, vastustaa tietojen käyttöä ja rajoittaa henkilötietojen käyttöä automaattisissa päätöksentekoprosesseissa. Nämä oikeudet kuuluvat yleiseen tietosuojasetukseen (GDPR). Niiden avulla voit hallita tietojasi ja vaatia yrityksiä kunnioittamaan valintojasi. Oikeutta pyytää tietojen poistamista ei välttämättä kuitenkaan voida noudattaa kaikissa tilanteissa. Tietoja voidaan tarvita esimerkiksi arkistointi-, tutkimus- tai tilastotarkoituksiin, jolloin tietojen käsittelyn katsotaan olevan yleisen edun mukaista.

SUOJELE TIETOJASI JA KÄYTÄ OIKEUKSIASI

MITÄ VOIN TEHDÄ, JOS OIKEUKSIANI EI KUNNIOITETA?

Jos koet, että oikeuksiasi ei ole kunnioitettu joko kotimaassasi tai toisessa EU:n jäsenvaltiossa, voit ryhtyä toimenpiteisiin.

Yritä ensin ratkaista asia kansallisella tasolla maassa, jossa ongelma ilmeni, joko oikeudessa tai muulla riidanratkaisumenettelyllä. **Lue lisää kansallisista oikeusjärjestelmistä tai oikeudenkäyntimenettelyistä.**

Jos olet kokenut syrjintää ja etsit apua, voit ottaa yhteyttä maasi **kansalliseen tasa-arvoelimeen**. EU:n syrjinnän vastaisen lainsäädännön mukaan jokaisessa jäsenvaltiossa on oltava (vähintään) yksi tasa-arvoelin, jolla on valtuudet muun muassa antaa riippumatonta apua syrjinnän uhreille.

Elleivät nämä toimet ratkaiseet ongelmaa, voit viedä asian seuraavaksi EU:n tasolle. Käytössäsi ovat nämä keinot:

- ▶ Tee valitus tai kantelu **Euroopan komissiolle**, jos uskot, että oikeuksiasi EU:n kansalaisena on rikottu tai jokin maasi toimi tai käytäntö on unionin lainsäädännön vastainen. Komission kantelulomake on yksinkertainen ja helppo täyttää. Se löytyy täältä.
- ▶ Tee **Euroopan oikeusasiamiehelle** kantelu EU:n toimielinten, elinten ja virastojen hallinnollisista epäkohdista – katso lisätietoja tämän esitteen sivulta 13.
- ▶ Lähetä vetoamus **Euroopan parlamentille**.
- ▶ Ilmoita Euroopan unioniin liittyvistä petoksista **OLAFille (Euroopan petostentorjuntavirasto)**.

Ongelmanratkaisupalvelut ulottuvillasi

Voit ottaa yhteyttä näihin organisaatioihin puhelimitse tai muulla haluamallasi tavalla:

Your Europe -portaali ohjaa tärkeimmille EU:n ja jäsenvaltioiden verkkosivustoille.

Europe Direct -keskustietopalvelu vastaa kaikkiin EU:hun liittyviin kysymyksiisi puhelimitse tai sähköpostitse kaikilla 24 virallisella kielellä. Ota yhteyttä soittamalla maksuttomaan numeroon 00 800 6 7 8 9 10 11 tai **verkossa**.

Jos oikeuksiasi rikotaan toisessa EU:n jäsenvaltiossa, lähetä ongelmasi **SOLVIT**-palveluun.

Miten EU tukee oikeuksiasi?

Tässä on vain osa tärkeimmästä lainsäädännöstä, jolla varmistetaan EU:n kansalaisten oikeudet.

Mahdollisuus liikkua, asua ja työskennellä vapaasti EU:ssa

- ▶ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT) ([21 artikla 1 kohta](#))
- ▶ Euroopan unionin perusoikeuskirja ([45 artikla](#))
- ▶ [Direktiivi 2004/38/EY](#) Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella

Konsulisuojelu

- ▶ Sopimus Euroopan unionista (SEU) ([35 artikla](#))
- ▶ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT) ([20 artikla 2 kohta c alakohta](#), [23 artikla](#))
- ▶ Euroopan unionin perusoikeuskirja ([46 artikla](#))
- ▶ [Direktiivi \(EU\) 2015/637](#) yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteistä edustusta vaille oleville unionin kansalaisille kolmansissa maissa annettavan konsuliviranomaisten suojelun helpottamiseksi
- ▶ [Direktiivi \(EU\) 2019/997](#) EU:n tilapäisen matkustusasiakirjan laatimisesta

Esitä vetoamus toimielimille ja ota yhteys Euroopan oikeusasiamieheen

- ▶ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT) ([20 artikla 2 kohta d alakohta](#), [227 artikla](#))
- ▶ Euroopan unionin perusoikeuskirja ([43 ja 44 artikla](#))
- ▶ [Asetus \(EU, Euratom\) 2021/1163](#) Euroopan oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista

Syrjintäkielto

- ▶ Sopimus Euroopan unionista (SEU) ([2 artikla](#))
- ▶ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT) ([18 artikla](#))
- ▶ Euroopan unionin perusoikeuskirja ([21 artikla](#))

Eurooppalainen kansalaisaloite

- ▶ Sopimus Euroopan unionista (SEU) ([11 artikla 4 kohta](#))
- ▶ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT) ([24 artikla 1 kohta](#))
- ▶ [Asetus \(EU\) 2019/788](#) eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta

Oikeus saada vastaus

- ▶ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT) ([15 artikla 1 kohta](#), [24 artikla](#))
- ▶ Euroopan unionin perusoikeuskirja ([41 artikla 4 kohta](#), [42 artikla](#))
- ▶ [Asetus \(EY\) N:o 1049/2001](#) Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi

Äänestäminen ja asettuminen ehdolle vaaleissa

- ▶ Sopimus Euroopan unionista (SEU) ([10 artikla 3 kohta](#))
- ▶ Sopimus Euroopan unionin toiminnasta (SEUT) ([20 artikla 2 kohta b alakohta](#), [22 artikla](#))
- ▶ Euroopan unionin perusoikeuskirja ([39 ja 40 artiklat](#))
- ▶ [Direktiivi 93/109/EY](#), ns. ”äänioikeusdirektiivi”
- ▶ [Direktiivi 94/80/EY](#) kunnallista äänioikeutta ja vaalikelpoisuutta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä

Valokuvien lähteet:

Euroopan komissio
Istockphoto
Shutterstock

TEKIJÄNOIKEUSILMOITUS

Tässä asiakirjassa esitettyjä mielipiteitä ei voida pitää Euroopan komission virallisena kantana.

PDF ISBN 978-92-68-10197-1 doi: 10.2838/923352 DS-05-23-487-FI-N

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2024

© Euroopan unioni, 2024

Komission soveltamasta asiakirjojen uudelleenkäyttöpolitiikasta säädetään 12. joulukuuta 2011 annetussa päätöksessä 2011/833/EU komission asiakirjojen uudelleenkäytöstä (EUVL L 330, 14.12.2011, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Jollei toisin mainita, tämän asiakirjan uudelleenkäyttö on sallittua Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) -lisenssin mukaisesti (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tämä tarkoittaa sitä, että uudelleenkäyttö on sallittua, kunhan lähde mainitaan asianmukaisesti ja mahdollisesti tehdyt muutokset ilmoitetaan.

Sellaisten aineiston osien käyttö tai jäljentäminen, jotka eivät ole Euroopan unionin omaisuutta, saattaa edellyttää lupaa suoraan asianomaisilta oikeudenhaltijoilta.

Tiesitkö, että EU:n kansalaisuus antaa sinulle oikeuksia ja etuja EU:n jäsenvaltion kansalaisena nauttimiesi oikeuksien ja etujen lisäksi? EU:n kansalaisuus antaa myös mahdollisuuden tulla mukaan muokkaamaan Euroopan tulevaisuutta. Tästä esitteestä löydät tarvittavat tiedot oikeuksistasi, niiden käytöstä ja niiden sinullekin suomista eduista.

